ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ

TEMEL KAVRAMLAR

1

Öğrenme

Davranış

- Doğuştan gelen davranışlar
- ✓ Refleks
- ✓ içgüdü
- Geçici davranışlar
- Hemostasis denge sonucu oluşan davranışlar
- Öğrenilmiş davranışlar

Uyarıcı/ Etki/ Etken

Tepki

Karşılık

Performans/ İcra/ Edim

KLASİK(TEPKİSEL) KOŞULLANAM İ. PAVLOV

Temel Kavramlar

4

Nötr uyarıcı

Koşulsuz/ Doğal/ Şartsız uyarıcı

Koşulsuz/ Doğal/ Şartsız tepki

Koşullu uyarıcı

Koşullu tepki

Temel İlkeler

Uyarıcı genellemesi

Ayırt etme

Sönme/ Deneysel çözülme

Kendiliğinden geri gelme

Bitişiklik/ Uyaran sıralaması

Habercilik

- Olumlu habercilik/ İleriye koşullama
- Olumsuz habercilik/ Geriye koşullama

Gölgeleme

Engelleme/ Koşullu ketleme

Duyusal ön koşullama

Üst düzey koşullama/ Dereceli koşullama

Birleşik koşullama

Öğrenilmiş çaresizlik

Evrensel çaresizlik

Öğrenilmiş güçlülük

Kendini doğrulayan kehanet/ Pygmalion etkisi/ Rosenthal etkisi

Olumsuz tat kaçınması

Garcia etkisi

Diğer Kavramlar

Karşıt koşullanma

Taşırma/ Maruz bırakma/ Karşı karşıya getirme

İtici uyarıcılarla koşullama

Sistematik duyarsızlaştırma

Alışma/ Duyusal uyum

Duyarsızlaşma

Psikolojik tepkisellik

Duyarlılaşma/ Hassalaşma

ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Öğrenen İle İlgili Faktörler

2

Türe özgü hazır bulunuşluk/ Biyolojik alt yapı

Olgunlaşma

Genel uyarılmışlık düzeyi

Kaygı

Güdülenme

- Birincil güdüler/ Fizyolojik güdüler
- İkincil güdüler/ Sosyal güdüler
- İçten güdülenme
- Dıştan güdülenme

Transfer/ Aktarım

Olumlu aktarım/ Pozitif transfer

- İleriye etkin kolaylaştırma
- Geriye etkin kolaylaştırma

Olumsuz aktarım/ Negatif transfer

ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Öğrenme Malzemesiyle İlgili Faktörler

Telaffuz edilebilirlik

Algısal ayırt edilebilirlik/ Tecrit etkisi

Anlamsal çağrışım

Çağrışımsal basamaklar dizini

Kavramsal gruplama

Kavramsal basamaklar dizini

Öğrenme Yöntemiyle İlgili Faktörler

3

Aralıklı öğrenme

Toplu öğrenme

Parçalayarak öğrenme

Bütün öğrenme

Aktif katılım

Dönüt/ Geri bildirim/ Feetback

BİTİŞİKLİK KURAMLARI

J. WATSON

Bitişiklik

Sistematik duyarsızlaştırma

Korku koşullanması

En son ve en sık ilkesi

R. GUTHRİE

8

Bitişiklik

Sonunculuk

Tek deneme

Hareket üreten uyarıcı

Süreğen uyarıcı

Alışkanlıkları Yok Etme Teknikleri

Eşik/ Alıştırma

Bıktırma/ Yorma/ Yıldırma

Zıt tepki yöntemi/ Çatışan uyarıcılar verme

Bastırma

BAĞLAŞIMCI KURAM - E. THORNDİKE

Deneme yanılma yoluyla öğrenme/ Seçme bağlanma yoluyla öğrenme

Küçük adımlar

Çağrışımsal geçiş/ Araçsal koşullama

Tepki anolojisi

Çoklu tepkiler

Tutumlar

Öğelerin gücü

Hazırbulunuşluk yasası

Tekrar/ Kullanma yasası

9

Etki yasası

Etkinin yayılması

Ait olma

Çağrışımsal zıtlık

AMAÇLI DAVRANIŞÇILIK E. TOLMAN

Amaçlı davranış

Alan beklentisi

Güdülenme

Dürtü ayrımı

Kateksis öğrenme

11

- Olumlu kateksis
- Olumsuz kateksis

Gizil/ Örtük öğrenme

- Bilişsel harita/ Yer öğrenmesi
- Bilişsel senaryo

En az çaba ilkesi/ İçgörü kazanma

Eşdeğer inançlar

Gizil sönme

EDİMSEL KOŞULLANMA F. SKİNNER

Temel ilkeler

5

Öğrenmenin genellemesi

Tepki genellemesi

Ayırt etme

Ayırt edici uyarıcı

Ayırt edici edim

Sönme/ Deneysel çözülme

Sönme patlaması

Zamanlama

Davranış topografyası

Kendiliğinden geri gelme

Kaçma ve kaçınma koşullaması

Batıl inanç/ Batıl davranış

Biçimlendirme/ Şekillendirme/ Kademeli yaklaştırma

Zincirleme

Tersine zincirleme

Alışkanlık kazanma

Pekiştirmede kontrast

- Pekiştirmede pozitif kontrast
- Pekiştirmede negatif kontrast

Davranışta kontrast

- Davranışta pozitif kontrast
- Davranışta negatif kontrast

EDİMSEL KOŞULLANMA F. SKİNNER

Pekiştirme ve pekiştireçler

Birincil pekiştireç

İkincil pekiştireç

Olumlu pekiştireç

Olumsuz pekiştireç

Olumlu pekiştirme

Olumsuz pekiştirme

İçten pekiştirme

Dıştan pekiştirme

Maddi pekiştirme

Manevi pekiştirme

Sembolik pekiştirme

Eylemsel pekiştirme

6

Kısmi pekiştirme

Simgesel ödülle pekiştirme/ Jeton biriktirme/ Token Ekonomi

Premack kuralı/ Büykanne yöntemi

Koşullu anlaşma/ Bağlılık sözleşmesi

Pekiştirme Tarifeleri

Sürekli pekiştirme

Sabit oranlı pekiştirme

Değişken oranlı pekiştirme

Artan oranlı pekiştirme

Sabit aralıklı pekiştirme

Değişken aralıklı pekiştirme

Artan aralıklı pekiştirme

EDİMSEL KOŞULLANMA F. SKİNNER

Ceza

I. Tip / I Tür ceza(Olumlu ceza)

II. Tip/ II. Tür ceza(Olumsuz ceza)

Cezanın genellenmiş ketleme özelliği

Tepkinin bedeli

Cezaya Alternatif Durumlar

7

Sönmeyi bekleme

Ortam(ı) değiştirme

Ayrımlı/ Kısmi/ Karşıtını pekiştirme

Gelişim döneminin geçmesini bekleme

Bıktırma/ Yorma/ Yıldırma

Time out/ Ara verme/ Mola verme

SOSYAL ÖĞRENME A. BANDURA

Dolaylı Yaşantılar

10

Dolaylı pekiştirme

Dolaylı ceza

Dolaylı duygusallık

Dolaylı güdülenme

Sosyal Öğrenme Aşamaları

Dikkat

Hatırda tutma

Davranışa dönüştürme

Güdülenme/ Pekiştirme

Sosyal Öğrenme İlkeleri

Karşılıklı belirleyicilik

Sembolleştirme kapasitesi

Öngörü kapasitesi

Öz yeterlilik kapasitesi

Öz yargılama kapasitesi

Öz düzenleme kapasitesi

Sosyal Öğrenmede Pekiştirme

İçsel pekiştrime

Dolaylı pekiştirme

Doğrudan pekiştirme

Sosyal Öğrenme Ürünleri

Tepkiyi kolaylaştırıcı etki

Destekleyici etki

Engelleyici etki

Çevreye ilgi artırıcı etki

Duygu yoğunluğunu artırıcı etki

Genellenmiş taklit

GESTALT PSİKOLOJİSİ

Duyum

Algı

Algı/ Pragnanz Yasaları

Şekil zemin ilişkisi

Basitlik yasası

Benzerlik yasası

Tamamlama yasası

Yakınlık yasası

12

- Zamanda yakınlık
- Mekanda yakınlık

Phi fenomen etkisi

Devamlılık/ Süreklilik yasası

Algı Yanılmaları

İllüzyon

- Fiziksel illüzyon
- Psikolojik illüzyon

Halüsinasyon/ Sanrı

Algıda Değişmezlik

Şekil değişmezliği

Renk değişmezliği

Büyüklük değişmezliği

Algıda Seçicilik

Koffka

İz teorisi

Fiziksel/ coğrafi çevre

Davranışsal/ psikolojik çevre

Nosebo etkisi

Plasebo etkisi

K.Lewin

Yaşam alanı

Köhler

İçgörüsel/ Kavrayış/ Sezgisel öğrenme

İlke transferi

BİLGİ İŞLEME KURAMI

Bilgi Depoları/ Hafıza Türleri

Duyusal kayıt/ Anlık bellek

Kısa süreli/ İşleyen bellek

Uzun süreli bellek

- Anısal/ Episodik bellek
- Anlamsal/ Semantik bellek
- İşlemsel/ Prosedürel bellek

Flaş bellek

Fotografsı bellek

Fotografsı imge

Bilişsel Süreçler

Dikkat

Algı

Koruyucu tekrar

Gruplama

Açık ve gizli tekrar

13

Kodlama

- Etkinlik
- Örgütleme
- Eklemleme/ Genişletme
- Bellek destekleyici ipuçları
  - ✓ Loci/ Yerleşim yöntemi
  - ✓ Akrostiş/ Cümle yöntemi
  - ✓ Akronim/ Kelime yöntemi
  - ✓ Keyword/ Anahtar sözcük
  - ✓ Pegword/ Sözcük asma
  - ✓ Rritm/ Kafiye yöntemi
  - ✓ Zincirleme/ Hikâye yöntemi

Hatırlama

Unutma

Çifte kodlama

Otomatik kodlama

Metabiliş/ Yürütücü Biliş

SİVAS FEN AKADEMİ